

ABONAMENT:

pentru
Austro-Ungaria:
Pe an cor. 5.—
Pe 1/2 an c. 2.50
pentru
România și Străinătate
Pe an cor. 10.—
— Un nr. 10 flit.—

OLTEANUL

INSERTIUNI:

se primesc cu
prețuri reduse.

Scrisori nefran-
cate se refuză.

Manuscripte nu
se înapoiază.

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ, SOCIALĂ, CULTURALĂ ȘI ECONOMICĂ.

REDACTIUNEA:

Făgăraș, Vâr-tăr Nr. 47. (casele l. Peia).
— Vis-à-vis de Magistrat. —

Apare în fie-care Joi seara, sub
direcția unui comitet de redacție.

ADMINISTRAȚIUNEA:

Făgăraș, Vâr-tăr Nr. 47. (casele l. Peia).
— Vis-à-vis de Magistrat. —

FAPTELE SĂ
GLĂȘUIASCĂ.

Acum ori niciodată!
A. Mureșianu.

(*) Stăm în preajma unor făptu-
iri mari!

S'a scris mult, dar s'a vorbit și
mai mult. Toți dau sfaturi, toți îndem-
nau cu vorba la fapte, dar nu să gă-
sia cine să prefacă, să schimbe vor-
bele în fapte într'o mișcare obșteas-
că — generală.

A dăinuit mult acest acest timp
de zadarnice sbuciumări!

Să credea, că doar ni-a cuprins
somnia cel de moarte, din care poate
numai la a „doua venire“ o să ne
mai trezim, să ne mai deșteptăm . . .

Așa sunt toate lucrurile mai de
seamă din lume.

Multă vorbă, mult șgomot trebuie
să se facă până ce glasul redeșteptării
pătrunde în toate urechile, să sco-
boară în toate inimile și pune în miș-
care toate sufletele.

Fapte mari, cer frământări mari,
oameni mari!

Și nu e lucru de toate zilele o
lucrare, care pusă în mișcare, are să
cutremure toate inimile și să sguoie
toate simțirile.

E ușor a mișca o roțiță mică,
dar e greu a mișca o roată mare,
care e pusă la carul unui neam!

E cumva mică roțița, mici sunt
și mișcările ei.

Dar cât de mari vor fi mișcările
roatelor dela carul unui neam!?

Sunt clipe în viața unui om,
când și trăind, să pare că nu trăește.

Sunt perioade în viața unui
neam, când pare că toată truda fiilor
săi trece pe nebăgate de seamă, pe
neobservate, fără de a lăsa urme mai
temeinice și mai trainice despre miș-
carea lor săvârșită spre folosul și bi-
nele neamului.

Să observe sau să bagă de sea-
mă o opăcire, o stagnare.

Toate puterile neamului să par
sleite. Să crede, că totul a amorțit,
nu mai arată nici cea mai mică însu-
flețire. Cobile rele încep a striga din
toate părțile.

Neamul întreg să pare adâncit
într'un somn, care îi procește o soarte
amară.

O săcure să ridice. Alta-i urmea-
ză. Încep loviturile. Stejarul neamului
e amenințat cu căderea. Bubuiturile
s'aud într'una, loviturile să întesc.
Arborele acum le simte tot mai tare;
începe a să clătina. Hohote drăcești
s'aud în toate părțile. Din zi în zi i-să
așteaptă căderea! . . .

Încep și vânturi mari. Loviturile
să dau mereu, fără încetare. Arborele
să clătina tot mai tare . . .

D'odată s'aud un zăngănit.

Piticii tresar; le cad săcurile din
mâni.

S'aud din aceea parte tot mai
mari huiete.

Sunetul devine șasurzitor. Piticii
să înfiorează, înceată cu loviturile și
o iau — la . . . fugă . . .

Arborele e încă în picioare.

„Fiiule unde ești?“ îi strigă
un glas duos, pătrunzător.

E îngerul păzitor al neamurilor.

Tresare, să deșteaptă, să freacă la
ochi, să uită în jur de sine și ne mai
auzind loviturile, răspunde înduioșat:
„Aici sunt!“ . . .

„Fi deștept, fi brav, că a
sosit și vremea ta!“

„Tu nu ești de moarte. Tu
ai mare chemare pe acest păm-
ânt. Pune-te deci pe lucru!“

S'a deșteptat, a alungat dela sine
cugetele negre, gândurile de moarte . . .

S'a uitat în jur de sine, a cerce-
tat dacă mai are și alți frați. S'a în-
credințat, că mulți sunt cei ce'i vreau
binele, cei ce'i doresc viață lungă
pe acest pământ . . .

Nu mai e vreme de pierdut!

Așadară la lucru, fraților, că nu-
mai prin mișcare, prin lucru să poate
susține viața.

Și of! Doamne mult lucru ne
mai așteaptă.

E greu a începe un lucru, e cu
atât mai greu a porni la drum în in-
tunerecul nopții!

Dar odată lucrul început, să poate
duce mai cu înlesnire înainte și lu-
minându-se de ziuă, putem înainta mai
ușor și pe drum.

Deși aveam multe lipse, deși
ne împrejmuiau multe nevoi, totuși
nu puteam găci calea cea bună, calea
cea adevărată.

În grozăvia întunecului s'a ară-
tat o stea.

E întocmai ca steaua, care a con-
dus pe Magi la . . . Mântuitorul lumii.

Steaua a început ași trimite lu-
mina în cele mai mari depărtări. Lu-
mina ei a ajuns și la noi.

Am văzut'o, am recunoscut'o că
era steaua, care avea să ne lumineze
calea, să ne împrăștie întunerecul și
apoi să ne ușureze nevoile . . .

Da, de fonduri avem lipsă.

S'a făcut începutul și s'a pus ba-
za, temelul, celui dintâi fond — la Si-
biu. Fii neamului au sărit cu toții să
pună umărul, care de care și după
puteri.

Lucru mergea frumos înainte.

Pilda bună a trecut la Blaj.

S'au însuflețit și aici oamenii. S'a
început și aici aceea ce trebuia să
se facă. Glasul bunului Părinte a che-
mat pe toți fiii credincioși la împru-
nă și frățescă lucrare, la punerea în
vieță a unei frumoase plăsmuiri, care
va glăsu în cele mai îndepărtate vre-
muri, ducând departe preste hotară
vestea neamului redeșteptat . . .

Și glasul n'a răsunat în pustiu! . . .

Din toate unghiurile și din toate
părțile răsar ca stelele pe cer fiii cei
buni, cari să pun în slujba neamului.

Lucrul însă nu putea rămânea cu
atâta.

A trecut și la Arad. Aceeași însu-
flețire. Aceeași vrednică de laudă
răvnă de jertfire.

De aici va trece într'alte părți,
într'alte locuri, până ce toți fiii neamu-
lui vor fi calăuziți de același gând, de
aceleași măreață însuflețire.

E greu începutul, dar sunt vrednici de mare laudă urzitorii începutului . . .

Să naște o altă stea pe cerul românismului.

Aceasta are de asemenea o puternică lumină, care tot mai mult ne va lumina calea înaintării.

E mult grăitoarea faptă a vrednicului și de toți iubitului nostru profesor dela Brașov, dl Andreiu Bârseanu, care i-a refuzat bunei noastre mame »Asociațiunei« darul cu care aceasta i-a venit într'ajutor, tocmai când și dânsul avea cea mai mare lipsă de el.

Bună și fericită idee sau plăsmuire!

I-a urmat alt fiu brav al neamului, al doilea Andreiu, dl Andreiu Cosma, dir. Silvaniei din Șimleu.

Încă cei mulți de acum înainte, pănăce să va repeți tot alfabetul de zeci și de sute de ori dela A până la Z și iarăși tot așa mereu, mereu, dela Vlădică până la opincă!

Suntem însă numai la început!

Dorim, că bunul Dumnezeu să lumineze mintea tuturor fiilor neamului nostru, ca cu toții „într'un gând și o simțire“ să se însuflească și să aducă cu dragă inimă jertfele de lipsă pe altarul neamului, care în veci le va fi recunoscător și care cu slove de aur le va scobi numele pe peatra din fundamentul falnicei zidiri, a mărețului edificiu al culturii noastre naționale!

Cu Dumnezeu numai înainte!

Și faptele să glăsuiască!! . . .

RELE DEPRINDERI.

2. Judecățile ori procesele.

V.

Multe sunt nenorocirile ce pot veni asupra bietului plugar și mai cu seamă asupra averii sau agonisei sale. El e supus poate celor mai multe și grele lovituri ale sorții! Focul, potopul, seceta, iernile prea lungi și grele, precum și iernile cele fără zăpadă, apoi boalele lipicioase de vite, mai pune lângă acestea credințele deșerte ale celor mai mulți, sunt tot atâția dușmani, cari să aruncă asupra bietului plugar și unele dintre ele, poate numai în câteva clipite, îi nimicesc toată agoniseala lui de zeci de ani, ba poate de o viață întreagă, îl aduc de multe ori la sapă de lemn și-l lasă prada celei mai mari ticăloșii și mizerii.

E dureros, e sfâșietor chiar a vedea un om harnic, un om cu rânduială și cu stare bună ajuns deodată la nimica, la starea cea mai umilitoare, de compătimit și de plâns!

Dar de multe din acestea, ori

chiar și numai de una singură, — care e de ajuns a-l scoate din calea cea bună, — poate fi lovit ori și care muritor, căci puțini sunt acei muritori — dacă vor fi! — cari să nu fie supuși loviturilor sorții!

Multe din aceste nenorociri însă ajung pe cei mai mulți oameni fără de vina lor și poate nici chiar din răutatea altor oameni.

Dar nenorocirile și pustiirile cele mai mari vin asupra oamenilor din vina lor proprie, din nesocotința și ușurința lor cu care zilnic să aruncă în prăpastia judecăților ori a proceselor fără nici un rost.

Vor fi ele și judecăți, cari vrând nevrând trebuie să le poarte omul; dar cele mai multe sunt numai urmările prostiei, răutății, dușmăniei și lăcomiei oamenilor, de cari cuprinși și orbiți fiind cei mai mulți oameni, nu pot pricepe, vedea și judeca, că ei singuri îndreaptă contra lor cele mai primejdioase arme, cari le aduc în sfârșit și perirea. Și cu toate acestea răul merge crescând înainte, din zi în zi ia întinderi tot mai mari și prinde în mrețele sale tot mai mulți oameni neprevăzători și scurți de minte și judecată, încât ne cuprinde groaza a ne mai și gândi la relele și tristele urmări, ce să nasc din atâta nesocotință și lipsă de judecată sănătoasă.

Am ajuns, oameni buni, așa de parte pe această cale rea și greșită, încât trebuie să ne cuprindă cele mai temeinice îngrijiri și să ne ridicăm strigătul de durere contra acestei porniri păcătoase și de nesuferit!

Cei mai mulți oameni își petrec viața întreagă numai în certuri și în judecăți fără nici un rost.

Aceasta o putem vedea și auzi din vorbele și povestirile celor cari stau pe dinaintea judecătorilor ori prin coridoarele acelor.

Să ne apropiem de ei și să tragem cu urechea la ce povestesc acei nefericiți și amărați oameni.

«Am pârât'o — zice lelea Stanca — că mi-a zis nește vorbe urâte și de rușine, ce io, ca muiere cinstită (?) nu le-am putut suferi! Acum trebuie să dovedescă, ce a zis, că de nu vede ea ce pățește, că io am incuzat'o cu avocat și avocatul mi-a spus, că nici hoțului nu-i mai poți zice „hoț“ dacă și-a luat pedeapsa, dar mie muiere cinstită (?) ce sunt și am fost, cum să-mi poată zice așa vorbe rele?..»

«D'apoi ea ce o să facă?» o întreabă vecină-sa. «Ea încă m'a incuzat tot cu avocat, că și ea zice că are martori că io încă i-ași fi zis vorbe, cari nu i-au plăcut nici dumneaei!» «Apoi atunci ce va fi?» o întreabă din nou

cealaltă. «Ce să fie? Va judeca ea legea cine are drept. Eu odată cu capul nu mă las, că doar io is muiere de omenie (?) și nu pot să mă las să mă batjocorească una ca aia, la care i-o eșit vorbe... da încă ce vorbe!?...»

Și așa o mână mai departe și una și alta până să aduce sentința, judecata. Au fost ascultați martori dintr'o parte și dintr'alta și în urmă au fost pedepsite amândouă femeile cele de „omenie“, apoi pe lângă aceea au fost judecate să plătească advocații și martorii. Unde să mai punem și socotim pierderea lucrului, dușmănia, clevetirea, batjocurile și toate relele isvorâte din acestea?

Dar acum au văzut amândouă femeile ce au pățit și cum au umblat cu «căutarea» omeniei pe la judecată.

Oare acum sunt mai «cinstite» ca înainte de judecată?

Și oare prin aceasta și-au câștigat «cinstea» sau și-au pierdut și «omenia» ce-au avut'o? . . .

Altă femeie spune vecinei sale, că a avut «pricină» cu alta în biserică, pentru „loc“, pentru strană. Amândouă au aceeași strană, dar fiindcă cealaltă nu cunoaște omenia (?) și să pune cu «puterea» în locul ei, ea a trebuit să-și apere dreptul său, a împins'o din locul ei, cealaltă nu s'a dat, ba ce e mai mult s'a lăsat jos și potca a fost gata. Și apoi ca lucrul să fie mai frumos, încheie și ele cu judecata și cu advocații.

Altă femeie spune, că și ea are alt năcaz, că o vecină a ei, cunoscută ca strigoaie *) i-a luat cu meșteșug diavolesc laptele dela vacă, ea n'a mai putut răbda, a ocărât'o pentru lucrul acesta în mijlocul satului, iar vecină-sa s'a simțit «vătămată» și pentru asta a dat'o în judecată, ca să-și caute și repareze «cinstea» vătămată (?) «Ce-o ieși din asta nu știu, că m'a pârât cu avocat!?»

Să ascultăm acum ce vorbesc alte două femei!

«Să vezi, surată, ce vecina dracului am și io! După ce a «umplut» capul bărbatu-meu cu câte de toate a mai zis, că eu i-aș «strica casa!» Eu n'am mai putut răbda și am spovedit'o mai grozav ca șapte popi!» Ea după ce a auzit «spovedania» mea, m'a dat în judecată cu avocat. Bărbatu-meu din pricina asta a început «potcă» cu mine și de atunci n'am mai

*) În popor este aceea credință, că sunt unele femei ori bărbați, cari din naștere ar avea coadă ca vitele și cari au puterea dela diavolul de a lua laptele vacilor și alții roada holdelor. Acei oameni, bărbați ori femei, să numesc strigoi. Aceasta este numai o credință deșartă, și o au mai cu seamă oamenii cari înnoată în întunerecul neștiinței și sunt lipsiți de razele binefăcătoare ale învăturii.

văz't «zi bună!» Eu încă am pârât'o tot cu avocat pentru vorbele ce mi-o zis, să-și dea seama, dacă «știe» ceva, dacă a văz't ceva și dacă «are martori!»

Trecem la alte femei, să vedem, ce caută și ele la judecată!

Spune una, că și-a măritat fata. Fata ei a fost o fată de omenie, o fată harnică și răbdătoare, dar și-a găsit o soacră rea, ca toate soacrele! Cum s'a dus în casa ei, n'a trecut o lună, și dacă a văzut soacră-sa că trăiește bine cu bărbatu-său, i-a fost «ciudă» și «năcaz» și a început a o «pări» cu câte de toate. La început bărbatu-său nu credea, dar mai târziu s'a luat după gura ei, și azi «una» mâne «altă» vorbă grea, până ce au ajuns la «traiu» rău și apoi mai «înțelege-te» dacă ai cu cine!?

Fata mea n'a mai putut răbda și într'o zi i-a dat soacră-sa o «sfântă» bătaie și a fugit acasă la noi.

Bărbatu-său a crezut toate minciunile muma-sa și a zis că nici lui nu-i mai trebuie odată cu capul. Acum, biata mea fată, îi «măritată-nemăritată» că de o jumătate de an șade la noi și n'o mai chiamă nimeni acasă. Noi, dacă am văzut, l'am pârât pe bărbatu-său la judecată, că: ori să o primească acasă, și să «astupe» gura muma-sa, ori dacă nu să o despărțească, că va mai găsi ea și alt bărbat, că doar nu-i numai el pe lumea asta și ea încă nu mai poate ședeă încurcată. Acum vom vedea ce-o da legea!?

Altă grupă vorbesc acestea:

Lui George Tufă i-a fugit nevasta! «O fi prea omenii'o des cu plăcinte!» zice o altă femeie de mai în-

colo. Destul că el a așteptat cât a așteptat și dacă a văzut ca nu mai vine îndărăt, și-a luat «una necununată», dar fată mare, ca o «cruce» nu altcum!» „Cum s'a dus după el o fată mare și încă necununată? Cum să se ducă leică? I-a pus moșie de 6 gălete pe «nume» și atunci a fost bună bucuroasă. Cealaltă ar mai veni îndărăt dar n'are unde, că bărbatu-său acum nu mai are nimic pe «nume», că și-a mutat și «catastrul» de vite pe numele nevestei-sale de «a doua» ai tinără și să vorbește prin sat că cu nevasta a «nouă», o duc bine de tot, ști, ca doi porumbei... Acum nevasta «ai dintăi» l'a dat în judecată: ori s'o primească îndărăt, ori s'o despărțească!» Ce va hotări acum legea, aia va fi, zice, că au amândoi avocați!

Să trecem acum și de altă parte să ascultăm ce să povestește și acolo!

Nicolae Lobodă și-a însurat ficiorul înainte de asta cu o jumătate de an. Ca să-l însoare «bine», i-a pus pe nume casa și moșia ce a avut'o. Au trăit ei cât au trăit la olaltă, dar dela o vreme a dat «potca» între ei. Cearta și pricina să țineau lanț. Din pricină au ajuns și la bătaie. De multe ori să scula întreg satul în cearta lor. N'au mai putut'o duce la olaltă. Bătrânii au dat pe ficiorul lor în judecată, ca să-i «ia de pe nume» că nu să poartă omenește cu ei. Și-a luat avocat, care să le poarte «legea» și care le-a spus, că le va «întoarce» moșia iar pe «nume». Ficiorul lor încă și-a luat avocat, ca să nu-i poată lua moșia de pe nume. Acum ce va hotări legea!...

Acum să auzim încă una!

Nicolae Buturugă s'a însurat. Și-a luat nevastă sdravănă, cu zestre bună și din cea mai «curată» dragoste! Mama ficiorului încă trăia. «Cuiul lui Pepelea» era dară în casă. Acum și-a căpătat ajutor în casă, o noră «așezată» și «cuminte» (?). Să și înțelegeau bine laolaltă, nevoie mare, soacra cu nora. N'a trecut mult și nurorei i-a sărit o «țandără» și prin aceasta a încetat și «minunata» bunăînțelegere de până acum. Soacra a devenit o scorpie, nora s'a făcut un drac, da inca un drac împelițat... Cum să va fi putut schimba așa curând o bunătate de fată, după ce a ajuns a fi nevastă?! N'o putem pricepe! Atâta putem spune, că sau «bunătatea» ei a fost numai o vorbă de clacă, ori dracul de acum a fost drăculeț și mai înainte!...

Așa azi «gâlcează», mâne «ceartă», poimâne «sfadă» și așa mergea într'o zi ca într'alta. Lucrul a mers tot mai în spre rău, până ce «buna» noră, după ce a ajuns la «cuțite» și cu bărbatu-său, și-a luat «catrafusele» și s'a dus acasă la părinți. Dragostea (?) de mai înainte s'a schimbat în cea mai grozavă «ură». A ajuns treaba la divorț sau la desfacerea căsătoriei.

După multe frământări, alergături, cheltuieli peste cheltuieli — s'au divorțat, despărțit, plătind cheltuielile divorțului.

A plecat unul în dreapta, altul în stânga.

Au trăit așa vr'o doi ani. Să vorbeau de rău și să urau de moarte.

Cu timpul ura a încetat, dragostea de mai înainte s'a aprins din nou,

Din „Poznele lui Cucută“.

Cucută să 'nsoară.

Ici petreceri, voie bună
Colo bal: scriu în ziare
Dincolo, că fac tiatru
Pân' nu vine postu mare!

Ba să nu trăești, creștine,
Când nici darea n'o mai cere,
Când în chiote și jocuri
Poți gusta dulcea plăcere?!...

Să nu zici că'i bine-odată
Și 'n țeara lui „Aghiufă“,
Când poți să te-arunci, Cucută,
Azi în car, mâne 'n căruță?!...

La orașe și la sate
Lumea fierbe 'n zarvă mare:
Nu vezi om să nu dorească
Să răspundă la 'nvitare.

Pân' și 'n Șona, Șercăița,
Spun c'or face lucruri faine,
Să te fii acum, băiete,
Să'ți iai ghete, să'ți faci haine!!...

Și-apoi să ochesti o fată
După placu Dumitale,
Să nu'ți bage lumea vină
Nici de-ales, nici de parale?...

Spusu-ți'a dăunazi Nuța,
C'au pus gândul să te 'n soare
Neamurile?!... Ce prostie! —
Sunt în toată firea oare?!

Zău, când stai să spui o vorbă:
Todosia, Veta, Țica
Dintre trei îți poți alege
Nu mai tot umbra nimica!!

Of! să nu gândești că lumea
Ar fi cuib de tânguire;
Nu mai sta de loc pe gânduri:
Hotărește-te! — Fi mire!!

Chiamă satu, fă ospătu,
Popii spun'e că'i tot gata!
Ce mai vrei?!... Ești doar' om mare:
De-o vrei tu — te vrea și fata!!

Nu gândi, că vremea trece,
Omul zboară într'o clipă,
Și când te'i trezi, vei plânge
Tinereța-ți în risipă!...

Lumea-i șoadă, pân' ești tinăr
Toți te văd: fetel's pară! —
Ai îmbătrânit — z'i lumci
Cuib de chin și de ocară!

Nu mai sta acum pe gânduri,
Spune'i popii — că'i tot gata!
Ce mai vrei?!... Ești doar' om mare:
De-o vrei tu — te vrea și fata!!
Nicodin Ispas.

Raiul pământesc.

(Urmare).

3. Unde este căsnicie liniștită acolo este virtute și evlavie. Acolo nu pătrunde stricăciunea lumii. De ce? Pentrucă acolo stăpânul și stăpâna casei înlătură tot ce ar putea fi stricăcios sufletului. Cărțile rele, gazetele și tipăriturile vătămătoare vieții creștinești nu le rabdă la casă; tot asemenea nu-i rabdă aproape pe oamenii necuviincioși în vorbe și în purtare; nu lasă să

au început a să iubi cu foc și s'au — căsătorit din nou. Trăiesc iar fericiți!?

După un an de zile iară au ajuns lucrurile ca la început! Au început din nou dușmăniile, certurile, bătăile... lucrurile ticăloase. Iar s'au împrăștiat.

După câțiva timp bărbatul și-a luat altă nevastă „necununată”, iar nevasta-sa s'a măritat și ea după altul tot necununată!... Nu-i așa, că ăstea-s triste și rușinoase lucruri?! Ce va fi acum cu noul divorț?!...

Să mai ascultăm și pe alții.

Baba Bucura a luat pe Toader Scăiete de „suflet” adevărat l'a adoptat și i-a dat și pe „nume” toată averea ei, ca s'o „cinstească” și „omenească” cât va trăi!

A ajuns Toderel la... însurat. A luat în căsătorie pe Anica Brustur, o fată frumoasă din sat, dar cam rea de gură. Mai înainte de a să căsători a cerut și fata ceva pe „nume”, ca nu cumva să-și întoarcă baba vorba și să-și ia moșia îndărăt. I-au făcut pe voie, că Anica era fată frumoasă. Dar zic bătrânele: „Ei gura mătușii, nu toate fetele frumoase is și cuminti!”

Așa a fost și de astădată. Baba nu s'a putut înțelege cu noru-sa, iar noru-sa n'a ascultat de babă. Și apoi e destul, ca să se înceapă pricină sau cum să zice să se aprindă odată focul, că apoi curând ajunge în vârful șurei...

Ne mai putând răbda nevasta cea tinăra babei, a trebuit să ia „lumea în cap” și să se ducă unde a văzut cu ochii. A trecut în România. Nimeni nu știa unde să află. A trecut vre-o

2—3 ani și n'a mai dat semne de viață. Acum aflând bărbatu-său de ea, s'a dus s'o aducă acasă. Nu s'a mai întors nici unu de groaza babii. Baba umblă acum cu avocat să le „ia de pe nume”. *Ce va da legea!*

Altul povestește așa: „Când m'am însurat, a zis socru, că-mi dă moșie de 10 gălete (5 jugere cadastrale) și de 2 cară de fân. Acum după ce m'am cununat, nu să mai ține de vorbă și a zis că-mi dă alte locuri, nu cele făgăduite, așa a trebuit să-l incusez cu avocat. Acum trebuie să aștept ce-o da legea!”

Și încătrău te întorci afli tot oameni învrăjbiți, cari — numai cu puțină bunăvoință și înțelegere — înconjurau cele mai lungi și păgubitoare procese și cari în cele din urmă, în loc să-i fericească îi sărăcesc și-i pun pe drumuri.

Și mai cu seamă „pusul” pe nume, întabularea moșiei în cărțile funduare pe numele altora, le aduce nefericirea cea mai mare. Cheltuiesc sume mari cu întabularea, timbre, plățirea competențelor erariale (ale statului), apoi alte cheltuieli cu procesele de destabilare, alte timbre, alte competențe, dar cheltuielile cele mari cu notarul public, care trece de pe unul pe alți 5—6 și în sfârșit, cari asemenea sunt tot „încurcați”.

Ar fi de dorit, că batăr acum în ceasul din urmă să-și tragă bine oamenii de seamă și mai ales cu „întabulările” să-și deschidă odată ochii și să nu să arunce cu așa ușurătate în cheltuielile nebunești, cari îi aduc la sapă de lemn și la sărăcie, că tot în-

tabulând și iar **destabulând** să pomenesc în sfârșit cu... nimica.

Acesta-i un așa mare rău, de care odată ar trebui să se desbare cei ce să legiuiesc, dacă nu voiesc să ajungă cu toții „dela «ceva» la „nimica”, să dea adevărat «pasărea din mână pe găinușa din pădure”.

Am zis'o și o repetăm, că sunt și procese în cari fără voie suntem târâți, dar e cu mult mai cu minte lucrul a ne feri de ele ca de foc, cât să poate, că bine zice poporul: „*In ziua de azi e mai bună o pace strâmbă, decât o judecată dreaptă!*”

O, dacă ar lumina Dumnezeu mintea oamenilor noștri ca nu numai să o zică aceasta, dar să o și urmeze și facă în tot locul!!

Atunci am putea zice cu drept cuvânt, că am apucat pe calea cea adevărată, care ne conduce la bunăstare și înălțare!...

Scrisoare din Teară.

Un prietin al foaiei noastre dela București și un adevărat fiu al neamului nostru, care urmărește cu viu interes cele ce să scriu în coloanle foaiei, ne adresează o scrisoare mai lungă pe carea îl rugăm să ne ierte, — dacă din diferite considerații, nu o dăm în întregime.

În cele următoare lăsăm să vorbească însuși bunul nostru prietin, ca să vadă iubiții noștri cetitori, cumcă

se adune la casa lor bărbați streini și muieri streine, cari nu au ce căuta împreună; nu-și îngăduie fata sau feciorul, ori chiar servitoarea sau sluga, să umble pustii de capul lor; nu țin la casa lor pe un om, slugă sau lucrător, care nu-și împlinește datorițele sale de creștin.

S'a petrecut mai acuma sunt cinci ani, când sfântă Măria mare a căzut pe Lunia, că Sâmbătă seara, când un croitor, la plată a spus feciorilor săi că, acuma începându-se sărbătorile, de lucru să vor mai apuca numai Marți dimineața.

— »Da Lunia de ce nu?« — întreabă un fecior tot creștin și el.

— »Lunia va fi sfântă Măria, sărbătoare legată« — răspunde stăpânul.

— »Ei și pentru asta să plătește, numai decât, să amânăm lucrul?« — adaugă de nou — bătându-și joc, feciorul — »la acolo o sărbătoare dea Preceștii și nimic mai mult“.

Croitorul, om creștin, a roșit de mânie indignat pentru atâta păgânătate și i-a spus-o verde în față celorlalți sodali:

— »Ei bine, dacă pentru tine Preceșta, maica Mântuitorului, e o nimica, nu voi mai avea de a face cu tine; adună-ți numai decât hainele și te poți duce, ești liber“.

Acolo, unde farmecul și vraja fericirii familiare, îi leagă și stăpânește pe toți membrii familiei, aceștia ei înșiși de sine, știu să încunjure locurile și prilejurile acelea, unde se primejduiește virtutea. Puneți-vă mâinile pe inimi și spuneți adevărat, că oare prin faptul că ați fost în crișme, în jurul meselor de cărți, la teatre, sau la orice altfel de petreceri publice ați devenit mai buni, mai virtuosi? De ce doriau sfinții așa de mult singurătatea, locurile ferite? De ce familiile sfinte, de cari pomenește istoria, s'au retras în casele lor după porțile zăvorite și au trăit acolo liniștite și ascunse, departe de zgomotul vieții și de petrecerile înșelătoare ale lumii?

Vieța liniștită a căsniciei este zid puternic de apărare împotriva păcatului și a vițiului și, în aceeași vreme școală de sfințenie; pentru că cu grija, cu care înlătură, încunjură familia creștinească, orice păcat, orice rău, cu aceeași grije deprinde binele, virtutea.

Cuvântul Domnului află acolo pământ bun, la sfânta liturgie biserica se umple, zina Duminecii se cinstește și o casă ca aceasta, să poate asemăna cu adevărat, cu o biserică.

Cu deosebire, în o astfel de casă, rugăciunile de dimineața, de seara, de dina-

inte și de după masă nu se aită nicicând, ci să împlinesc fără greș, în toată ziua, fiind toți ai casei împreună.

Auzita-ți, Dvoastră de Pompeji? Acesta este numele unui vechiu oraș roman dela poalele muntelui vărsător de foc Vezuv, din Italia, pe care l'a fost înmormântat cândva, lava și cenușa împroșcată de măruntăele pământului.

În vremile mai noi l'au desgropat însă aproape de tot. Cei cari au umblat pe acolo, spun, că lângă fiecare casă a acestui oraș păgân desgropat, se afla câte o mică biserică, câte o capelă familiară. În aceasta era altarul, pe care aducea jertfe zeilor de casă, tatăl familiei încunjurat de ai săi. **Și acest altar al casei era sufletul de legătură și temelie al familiei.**

Înainte acestui altar incheiau căsătoriile, să cununau flăcăii și fetele căsii; întâmplări de naștere și moarte; norocul și nenorocul, cu un cuvânt orice întâmplare familiară aduna pe toți ai casei în jurul acestui altar. Chiar și pentru bietul sclav, despoiat de drepturi, altarul aceste era scut puternic, căci sclavul scăpat înaintea altăru-lui se mântuia de orice urmărire și pedeapsă. Iată, așa era asta de mult, la păgânii cei vechi și cu atât mai vărtos ar trebui să fie astăzi așa, în fiecare casă creștinească. **Im**

munca noastră pusă în slujba neamului e bine apreciată de toți cei buni, în pieptul cărora bate o caldă și adevărată inimă românească.

Iată acum însași scrisoarea:

București, 7/20 Februarie 1910.

Onorată Redacțiune!

De când citesc cu drag în „Olteanul” nu mi-am permis a scrie nimic în foaia Dv., neavând nimic de obiectat contrarul, ci la din contra citesc cu inima plină de mulțumire, când întâmpin în coloanele foaiei, pe lângă o literatură minunată, și cele mai multe sfaturi și povești bune pentru poporul, pentru neamul nostru românesc mai cu deosebire pentru clasa noastră țărănească, între cari am găsit scrierea intitulată: ca: „Rele deprinderi”, „Crâșma”, la care mă alătur și eu cu părerile din textul, și cuprinsul acelei scumpe scrieri, care de fapt e plină de teme, de oarece așa să întâmplă cercetând mai de aproape prin satele noastre românești. Dar aci mă opresc cu o mică întrebare, însă fără răspuns. Cine e vinovatul în acele comune?... Nu vroi a vorbi mai departe, ci numai acolo, unde mă privește puțin. Când s'ar interesa cineva în comuna mea natală, s'ar convinge, că eu sunt născut în 1873 dar nu pot ține minte numai din 1883, și pot zice cu drept cuvânt, că de atunci și până acum nu a ținut nimeni din capii comunei (?) nici o prelegere spre a îndrepta pe locuitorii dela rău la bine, și a le procura prin aceasta o morală sănătoasă. Nu vroi a lovi în prestigiul mai marilor comunei, dar să vorbim numai la drept cuvânt. Așadar, când locuitorii din asemenea comune nu ar găsi alte sfaturi de bine, ar fi de dorit, ca oricine cetește foaia Dv., să se conformeze sfaturilor de bine pe cari le găsește tipărite în „Olteanul” și pe care eu din partea-mi il voi numi de aci înainte „Lumina Țăranilor”.

O! multe bune am mai găsit în coloanele „Olteanului” și aceasta mulțumită

toată dimineața și în toată seara să se adune toți ai casei, tată, mamă, copii și slugi, înaintea icoanei Preacuratei din fruntea casei și tatăl familiei, ca un preot al casei, să se roage înainte și această cinste să o prețuiescă mai mult decât orice altă mărime lumească. Și, dacă s'ar întâmpla, ca vecinii „mai luminați”, „mai culți” l'ar râde pentru aceasta, să nu-i bage în seamă, ci să-i lase de banii lor. Pentru că „unii ca aceștia nu să rușinează a fi nime în casele lor, — dar a fi în acelea preoți și stăpâni, se rușinează” — zice un învățat de lege streină protestantul Rihel. Și oare, nu este aceasta o lașitate? Apoi această lașitate ne pune pe noi bine. Pentru că de când părinții se rușinează, ori nu vreau pentru răutatea lor să se roage cu copiii alături, de atunci s'a împușinat darul Domnului peste multe căsi și, de atunci s'au rărit așa de tare familiile cu frica lui Dumnezeu și cu vieța sfântă. Dar acolo, unde s'a mai păstrat aceasta datină frumoasă și bună, unde în toată dimineața și seara părinții se roagă împreună cu copiii, unde tatăl înainte de culcare își binecuvântă copiii făcând semnul crucii peste dâșii și zicând creștinește: „Hristos în mijlocul nostru”, acolo darul cel deplinit se revarsă din belșug peste părinți și peste

numai conducătorilor foaiei, cărora li să cuvine tot meritul de laudă, și la ceea ce încă ar trebui să mă refer puțin — Dar acum mă adresez către cititor! Trebuie să mărturisesc, iubite cetitor, că împrejurările cari mă preocupă, în lupta pentru existență, de cari chiar și D-ta iubite cititor, presupun că nu te poți lipsi — îmi răpesc timpul prea dorit, care mi-ar face o plăcere nespusă de a putea scrie și eu câte ceva.

Scuză, scumpe cetitor, că după cum vezi, din lipsă de timp trebuie, sau mai bine zis, sunt silit, a întrerupe vorbirea amândoi, dar fi sigur când îmi va permite timpul voi reveni. Acum mă întorc iarăși către Onor. Redacțiune.

Așa dar, Onor. Redacțiune, după ce am terminat cu iubitul cetitor vroi să mă mărginesc puțin și la Art. din foaia Nr. 4 și 5 a. c. intitulat „Rele deprinderi” (judecățile) care de asemenea ca și cel d'întăiu este plin de merite și laude și pe care eu îl privesc întocmai ca o prelegere apostolească îndreptându-o cu atâta maiestrie către popor. Frumoase povești! De tot frumoase! Dar vai nu știu, dacă Apostolul Dv. pe care'l trimiteți în fiecare săptămână să propovăduiască pe cei duși în eroare, va putea reuși să-i scoată dela întunec la lumină. Am observat că nu numai săteni dar și orășeni au căzut victima acelor rele. Apoi în al doilea rând nu numai persoane de clasa de jos, inculți, după cum spuneți Dv., dar chiar și persoane cu știință și cu cultură făptuiesc asemenea rele. Of, Dumnezeu! cum n'ar făptui rele, de acelea, cari îi duc spre prăpastie, când Duhul necurat zboară în văzduh și să învărtește deasupra capetelor acelor nenorociți, încât are o influință covârșitoare asupra lor îndemnându-i de a merge numai prin crâșme și învățându-i să facă numai rele și să fugă de cele bune. Dar pentru Dumnezeu! ce poate să facă uu singur Apostol, cu acestea ființe, pe când Duhuri necurate de multeori în chip de oameni, sunt mii de mii?!...

Și aceste Duhuri spurcate s'au încuibat atât de mult în suflete, încât din oameni

cinstiți li fac neoameni și pe o scară grozav de întinsă întru cât oamenii de la sate mai ales — dacă au fost lăsați în întunecul neștiinții nu mai consideră nici pe preot, nici pe învățator, nici pe notar, ca capi ai comunei și să le poarte respectul cuvenit. Apoi atunci mă rog trebuie să mă întorc la rândurile mele de mai sus, unde am arătat despre prelegeri și să ne întrebăm: Dacă s'ar putea ținea prelegeri de capii comunei față de acei oameni cari n'ar considera nimic bun din cele ce ar auzi?

E tare greu, ce e drept, a o mai scoate la cale cu aceia, cari au apucat pe căi rele și greșite, ori cum să mai zice au băgat pe coș la moara dracului.

Dar cu toate acestea nu trebuie pierdută orice nădejde, — căci o voință tare, o stăruință de fier și o râvnă cu adevărat apostolească, pot îndrepta mulți oameni rătăciți și căzuți — cum zice scriptura — și prin aceasta mult folos să poate aduce neamului.

Dar întru cât nu s'ar putea ajunge la mari isprăvuri cu cei mai înaintați în vârstă sau etate, aceea să va putea face mai cu înlesnire cu tineretul, căruia li trebuie dată încă din cea mai fragedă etate o creștere bună, ferindu-o de societățile stricate, abătându-o dela pornirile cele rele și povățuindu-o pe căile adevărului și luminei.

E drept, că copiii mai totdeauna fac aceea ce fac și părinții lor; dar cu toate acestea ei să pot deprinde și cu lucruri bune și să pot conduce și pe alte căi, pe cari părinții lor n'au umblat nici odată.

Multe ar trebui făcute, ca să desbărăm oamenii noștri de mania sau mândria de a purta procese, prin cari ei singuri își sapă mormântul, în care să vor prăbuși. În să până să vor face îmbunătățirile sau îndreptările de lipsă, — până ce să vor afla în tot satul conducători și binevoitori ai poporului, cari să îndemne și să povățuiescă pe oameni, ca să se ferească de aceste curse diavolești, mă îndrept spre domni cititori cu rugămîntea, ca — din iubirea de neam și din simț creștinesc, ce trebuie să aibă

copii, acolo vieța familiară se sfințește, acolo încolțesc virtuțile și sfințenia vieții.

4. Unde este căsnicie liniștită, acolo și creșterea copiilor e bună, cuminte. Leopold un prinț austriac abea era de zece ani, când murise mama-sa. Și acest copil de viță împărătească, nu se putea de loc mângăia pentru pierderea mamei sale. Cei din jurul său i-au adus aminte, că nu se cade unui fecior de împărat să se tânguiască atâta. Și, atunci, îndureratul băiat a răspuns:

— „A plânge o mamă nu-i rușine, nici chiar pentru un fecior de împărat. Și o mai mare pierdere decât moartea unei mame nici nu se poate”.

Fără îndoială, o mamă are influință neasemănat de mare asupra copilului său; dela dânsa atârnă, în locul întăiu, ca el să fie crescut în frica lui Dumnezeu. Dacă însă tatăl nu ajută, nu sprijinește cu vorba și cu pilda, acolo nu multe poate face și mama. Tată și mamă deopotrivă să cade să îngrijească creșterea copiilor pentru că numai așa va fi truda lor cu folos.

Aceasta, însă, numai acolo să poate, unde pacea casei a prins rădăcini adânci: acolo, unde mama ziua noaptea are ochii în patru și mâna ei povățuiește, iar buzele ei învață; unde tatăl după truda zilei rămâne acasă alături de copiii săi și să ocu-

pă cu dâșii, li întreabă din cărțile învățate li învață ceea ce nu știu și ce-i folositor, li laudă după vrednicie, li sfădește dacă trebuie, ori li pedepsește, își petrece și stă cu drag de vorbă cu ei și abia așteaptă să vie Dumineca ca să aibă mai mult răgaz pentru aceasta; unde și slugile ajută, pe cât pot, cu vorba, și cu fapta, creșterea copiilor, alătura de stăpâni. În o astfel de casă prinde creșterea bună și cresc feciori vrednici și fete vrednice, cari sub furtunile vieții nu se îndoie, nu îmbrâncesc.

Cercetați istoria lumii și a bisericii, cei cari puteți și știți, iar cei cari nu puteți, întrebați pe alții cari știu, gândiți-vă la bărbații aleși ai vremii de astăzi, cari să disting prin nobleța inimii și prin vieța lor blândă, cuvioasă și veți afla, că — cu puțin excepții — toți aceștia să trag din familii adevărat creștine, liniștite și retrase. Dacă am dăpăna firul vieții acestor bărbați adeseori am da de copilăria lor trăită în bordeie sărăcicioase și umilate.

(Va urma).

fiecare fiu adevărat — să spună și celor ce nu citesc bunele și folositoarele povești, cari să găsească scrise în foaia „Olteanul“, acest bun și credincios prieten al oamenilor noștri dela sate și orașe.

În această nădejde doresc, ca să dea Dumnezeu să auzim și vești bune de preste tot locul unde să află frați de-ai noștri!

Ioan N. Nistor.

Nota Redacției. Mulțumind d-lui Ioan N. Nistor pentru interesul arătat față de foaia noastră, îl asigurăm totodată că noi vom merge înainte pe calea pornită, fără pregetare și fără șovăire, arătând și sbiciuind fără cruțare toate relele de cari — durere! — în așa mare măsură, suferă poporul nostru.

În același timp îi vom arăta și însușirile bune și alese și-i vom scoate la iveală și virtuțile, ce le are!

Christos n'a venit în lume ca să îndrepte pe cei buni și drepti, ci pe cei răi, greșiți și păcătoși, cari alunecaseră pe căile cele mai rele și erau cuprinși de patimile cele mai urâte. „N'am venit în lume să stric legea“ — zice blândul Isus — „ci s'o îndrept!“ Și mare e numărul celor păcătoși, cari s'au îndreptat și mântuiți.

Aceasta au urmat-o și apostolii și învățăceii lui Christos și pe mulți i-au adus pe calea mântuirii.

Tot asemenea să porcedă și acum cei ce chemare au să propoveduiască cuvântul lui Dumnezeu și să lumineze pe cei întunecați la minte și alungând întunerecul neștiinței să le arate calea adevărului pe care mergând să poată ajunge la o treaptă de înaintare, culturală mai înaltă și prin aceasta la bunăstare, cinste și vază.

E și timpul sosit, ca odată să ne cunoaștem în toate amănunțele, în toate părțile vieții noastre, atât în cele bune cât și în cele rele, ca să știm, ce și de unde să începem, ce e de păstrat și pe viitor și ce trebuie părăsit pentru totdeauna, dacă vrem să rămânem ceea ce au fost și strămoșii noștri! Nu mai e timp de pierdut!

Glasul neamului ne chiamă! El cere ajutorul tuturor fiilor săi în aceste zile grele. Nimeni să nu lipsească dela datoria sa!

Precum datorie avem să sprijinim pe părinții bătrâni și neputincioși, cari ne-au dat viața și ne-au crescut cu mari jertfe, ba chiar cu jertfirea de sine, întocmai aceea sfântă datorie o avem față de neamul nostru, ca fii ai săi!

Nimic mai frumos ca recunoștința! Și iarăși: *Nimic mai urât, mai de osândit, ca trădarea, ca vânzarea neamului!*

Trec banii, trec poftele lumești, trece mărirea deșartă, trece tot ce e pământesc și lumesc, numai faptele cele bune rămân ca să vestească urmașilor din neam în neam, că ai fost odinioară în lume, că ai avut un suflet curat și nobil și ai purtat un nume nepătat!...

Oh! și frumoasă mai este cununa nemuririi, încunjurată de razele faptelor bune, atârnată deasupra acelor, cari și-au încheiat viața jertfindu-o pe altarul neamului din care au răsărit!...

Ticăloșie ori sălbătăcie?

(*) Sunt multe semne prin cari să arată bunăstarea sau înaintarea atât a singuraticilor oameni sau indivizi, cât și a comunelor, satelor ori orașelor.

Nu trebuie să-ți spună nimeni ce om e cutare ori cutare și ce stare are, că aceea o poți afla de multeori dela unele lucruri neînsuflețite, cari le are ori le-a făcut dânsul și cari îți vorbesc și-ți spun ceea ce ar trebui să-ți spună alții cu gura. Și nu arareori graiul lucrurilor neînsuflețite spune mai mult că multe vorbe de laudă ori de defaimă, că lucrurile neavând răutatea oamenilor nici darul vorbirei, spun numai adevărul, așa după cum ar trebui să-l spună și oamenii, cari după un filosof, pentru aceea ar avea darul vorbirei, *ca să-și ascundă cugetele* — dar nu să și le descopere.

Așadară nu mai e îndoială, că graiul lucrurilor neînsuflețite e mai adevărat și mai neînșălător ca al oamenilor, al acestor făpturi alese și dăruite cu multe însușiri, cari altor vietăți lipsesc cu desăvârșire.

Ca să se priceapă lucrul acesta mai bine, aducem câteva pilde, cari vor dovedi cele spuse de noi mai în sus.

Mergem într'un sat străin. Acolo poate nu cunoaștem pe nimeni. Ne uităm în dreapta și în stânga. Vedem oameni, case, școală, biserică și alte zidiri. Unde ne întoarcem ochii vedem ceva, descoperim ceva. Ne întâlnim cu'n om cu carul cu doi boi. Carul e bun, boii încă sunt buni, bine grijiți, grași. Nu-l cunoaștem pe acest om, că nu l'am mai văzut, nici n'am mai auzit de el, ori dacă am auzit, nu l'am cunoscut. Ne dă binețe; îi mulțămim. Din ce am văzut la acest om, am dovedit, cum că acest om e un om harnic, un om cum trebuie să fie un plugar vrednic. Ni-a spus cineva aceasta? Nu! Ba da, ni-a spus boii, carul, uneltele lui.

Vedem pe alt om. Acesta are car dorovăit, roate stricate, loitre rupte, boi ori vaci plini de balegi, cu părul sbârilit, abea să pot mișca cu carul gol, necum să poată duce și poveri mari, ori să tragă plugul și grapa cu înțelea de lipsă.

Ce ne spun și vitele și dichisurile acestui om? Nu arată ele pe omul sărac, năcăjit și amărât, ori poate ticălos și bețiv? Ni l'a părât cineva ori ni l'a grăit cineva de rău? Nici una, nici alta! Ni-a spus-o cu toată hotărârea lucrurile și dobitoacele lui, cari n'au darul vorbirei, dar cari cu toate acestea vorbesc destul de lămurit și la înțelesul tuturor. De aici vedem, că:

La omul dintâi laudele sunt de prisos, și defaimele nu prind; iar la omul al doilea laudele nu prind și defaimele sunt de prisos.

Cei înțelegători să înțeleagă și ce este bun să urmeze, iar de ce este rău să se ferească!

Vedem acum o casă. E o casă frumoasă, curată și ținută în stare bine îngrijită. La curte e o poartă de asemenea frumoasă și tot în stare bună.

Ne uităm într'altă parte. Acolo vedem o casă urâtă, deslipită, în multe locuri cu țigle rupte, ferești nespălate și cu ochi, geamuri sparte; mai vedem la curte o poartă veche și stricată, care în toată clipa e gata să-și părăsească locul la cea mai mică sguđuire a vântului.

Mai trebuie întrebat dela oamenii din sat cine șade în casa întâia și cine în a doua?

Vedem și biserica și școala satului. Ce ne spun și aceste două „semne“ de „vrednicie ori de „ticăloșie“?

Vedeți dară cum vorbesc pietrele și cum răspund lemnele?!

Iată și aici vorbesc lucrurile necuvântătoare și ne spun fără a le întreba și fără

a putea trage la îndoială adevărul celor spuse de dănsule.

Christos Dumnezeu-omul, încă a zis Apostolilor săi: *„Din vorbele și faptele voastre să vă cunoască pe voi oamenii!“*. Și oare câți din cei chemați iau în socotință, aceste sfinte vorbe?!... Și oare de aici n'am putea lua învățătura folositoare și mântuitoare noi toți oamenii?...

Trecând peste acestea să spunem acum și alte lucruri bune pe de o parte, și altele rele pe de altă parte ce am luat în seamă trecând prin satele noastre, că din aceste cei buni să se poată bucura, iar cei răi, cari să îndeletnicesc a le săvârși să se rușineze a le mai face pe viitor, că nu asupra acelor, cărora le îndreaptă, ci însuși asupra făptuitorilor de rele să reîntorcă și-i arată ca cu degetul, desvălindu-i în toată golătatea cugetelor și faptelor lor urâte.

Am călătorit și trecut prin multe sate de ale noastre. Din cele văzute sau ne-am bucurat sau ne-am întristat.

Ne-am bucurat, văzând sate întocmite cu strade regulate, case frumoase și curățite; dar ne-au întristat satele neregulate, cu căsi mici scunde și urâte, cu strade pline de tină și într'o stare cât se poate mai rea.

Acestea și unele și altele, încă vorbesc mult trecătorilor și străinilor.

Multe pot fi pricinile stărei de ticăloșie și sărăcie, dar cea dintâi pricină, carea să poate numi: *pricina pricinilor* este aceasta, anume: *să știe tot omul, că în satul unde vei vedea o crâsmă pompoasă la locul cel mai de frunte dinsat și pe carea locuitorii satelor o cercetează mai des și mai regulat ca pe sfânta biserică, acolo nu vei vedea sate regulate cu case frumoase, cu străzi oabile și lungi, ci acolo vei vedea numai nește cocioabe acoperite cu paie, și cu ferești, în cari și mâța își străntorește capul.*

Vedeți dar inibiții mei ce-i pricina ticăloșiei? Tare mult ni-ar plăcea să ni se arate în vr'unul din satele noastre contrarul la ceea ce spunem noi! Atunci am simți mulțumirea cea mai mare, că zău și cu glăjuța tot mereu în mână, încă să poate face avere!?

Acum alt lucru trist.

În mai multe sate de ale noastre, unde poți vedea câte-o casă frumoasă, zidită de câte-un om harnic și vrednic — că ticăloșii și bețivii nu zidesc case, nici biserici, ei clădesc numai crâșme; zicem în multe sate cu oameni păcătoși: vezi case frumoase, mânjite în față cătră uliță cu tină, cu balegi, cu păcură ori chiar și cu alte murdării, mai vezi apoi parcase stricate, ferești sparte și alte semne de ticăloșie ori sălbătăcie.

Aceste lucruri urâte arată, că oamenii din acel sat sunt rămași tare îndărăt și nu numai în învățatură și omenie, dar chiar și în învățăturile sfintei biserici și în poruncile lui Dumnezeu, cari mai pe scurt zis ne învață:

„Ce ție nu-ți place, altuia nu face!“

De o cam dată ne mărginim a spune numai atâta, fără a numi persoane și sate. Pe viitor dacă vom mai vedea astfel de lucruri, nu vom pregeta a le numi, iar pe păcătoșii, cari săvârșesc astfel de fapte, nu vom lăsa, a-i înfiera cu pecetea rușinei, ca să se știe ce sate sunt acelea, ce păcătoși fac rușine satului și neamului și că și ce conducători au?!

NOUȚĂȚI.

— **Spre plăcuta știre.** Ziarul „Lupta“ organ politic național, ce apare în toate zilele în Budapesta, să află ori și când cu numărul singuratic spre vânzare la tipografia noastră: la ce să atrage atențiunea onoratului public românesc, tocmai acum în aceste zile de sbuciumate frământări.

— **Timpul — vremea.** În săptămâna aceasta a fost ceva mai răcoros, iar în nopțile din urmă ger sec cu vânturi reci, încât din nou au prins ghiață apele și pământul, care însă de mult nu mai e acoperit cu zăpadă încă a înghețat. Sămănăturile de toamnă până acum au iernat bine, dar vânturile cele reci și gerul din nopțile și zilele trecute a început a le subția și răi. În luna aceasta să vede, cari locuri au fost bine lucrate și gunoite. Și acum în săptămâna aceasta a fost și „Dragobete cap de primăvară, cu toată răceala și gerul din nopțile trecute, tot ne apropiem cătră primăvară, când din nou să va începe cu toată sânguina lucrul câmpului de primăvară. — Fraților plugari stați numai gata, că azi mâine va chiea ciocăria la lucru!

— **Fondul cultural din Blaj** a ajuns până acum — spre bucuria tuturor oamenilor de bine — la frumoasa sumă de una sută de mii coroane.

Înainte cu Dumnezeu, ca să ajungem milionul până la împlinirea acestui an!

— **Semn de iubire.** Din prilejul jubileului de 70 de ani al dlui Titu Maiorescu (15 Febr. v. a. c.) scriitorii din jurul „Convorbirilor literare“ au scos o frumoasă carte de 740 pag. cu mai multe ilustrații și fotografii ale sărbătoritului. Au scris preste 50 de învățați. Să capătă la tipografia Carol Göbel, București, str. Doamnei 16.

— **Ministrul cel nou de culte,** Zichy János a pus jurământul în fața Maj. Sale, Luni în 7 Martie la oarele 12 din zi; iar în 9 l. c. a primit conducerea ministerului.

— **Asentările** din anul acesta, ce erau să se facă în luna lui Martie și Aprilie după cum au fost înștiințate toate deregătorile din țara noastră, de ministerul de honvezi, să amână pe timp nehotărât, de oare ce nu este votat de cameră contingentul sau numărul recruților de asentat.

— **Poruncă înțeleaptă.** Un pretor din țara noastră (Să poate? Cul.) a dat o poruncă strașnică și înțeleaptă contra jucătorilor de cărți. Toți crășmarii, cari vor suferi pe iubii lor oaspeți din crășmă din cercul acela să se joace în cărți, vor pierde dreptul de a mai vinde beuturi. Oare numai pe acolo să fie oameni rău nărași cari să joacă în cărți? Cum stă treaba cu închiderea și pe la noi a crășmelor în Dumineci și sărbători? Mai e vr'o nădejde să vedem acest lucru bun împlinit?!

— **Târgul din Cincșor,** care a fost în săptămâna trecută, a fost bine cercetat și s'au făcut și multe vânzări. Prețul vitelor a început a să ridica. Ceice aveți de vândut fiți cu grije!

— **Petrecheri.** Plugarii români din Arpașul inferior, au onoare a vă invita la Producțiunea teatrală declamatorică, ce să

va aranja Sâmbătă, la 12 Martie st. n. 1910 în sala cea mare a Hotelului com. din loc. Inceputul la 7 oare seara. Prețul de intrare de familie 2 cor: Loc. I. de persoană 1 cor. Loc. II. 60 fill. Suprasolviri se primesc cu mulțămă și se vor cvita pe cale ziaristică. Venitul curat este destinat pentru sporirea bibliotecii populare române din loc. NB. De mâncări și beuturi bune să va îngriji Hotelierul, Programa: 1) Cuvânt de deschidere. 2) Achim filerul, monolog comic, de Aurel Bănuțiu. 3) Așa a fost să fie, piesă populară de Alex. Țințariu. După producțiune urmează dans. Muzică făgărășană.

— **Reuniunea sodalilor rom. din Sibiu** invită la Coșvenirea socială împreună cu cântări, teatru, tablouri vii și joc ce se va ținea Duminecă, la 13 Martie n. a. c., în „Unicum“. Corurile le dirigează profesorul T. Popoviciu. Din ședința comitetului „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“ ținută la 3 Martie n. 1910. Vic. Tordășianu, preșident. Tt. Duca, notar. Inceputul la oarele 8 seara. Prețul de intrare: de persoană: 1 cor., insemne de dans 50 bani. Venitul e pentru ridicarea unui bust întemeietorului reuniunii N. Cristea. Suprasolviri se primesc cu mulțămă și se cvitează publice. Program: 1) „Mama lui Ștefan-cel-mare“, pentru cor mixt de Teodorescu 2) Dialogul: Cum povestea o bunică, de Ștefan Braborescu. 3) Resunet dela Crișana, pentru cor mixt cu solo de tenor, de I. Vidu. 4) Ca prin romane, comedie într'un act după Görlitz. 5) Nu-i dreptate nu-i, cor mixt de G. Dima. 6) Apostolul, poezie de O. Goga (Tablouri vii.) 7) „Doina“, poezie de G. Coșbuc (Tablouri vii.) Înainte de joc, fumatul oprit.

— **Fidanțați.** Dșoara Maria Maximilian din Brașov și dl Petru Debu, absolvent de teologie și student în drepturi din Toderița — fidanțați.

Într'un ceas cu noroc!

— **Căsătorie.** Ana Roșculeț și Jean G. Dogărescu, iubitul nostru colaborator din Câmpina, România, — căsătoriți.

Sincerile noastre felicitări!

— **Un foc mare** ce s'a iscat în 3 n. l. c. pe la 2 oare din noapte în nemestiile acoperite cu paie ale lui Andreiu M. Fratu din Berivoiul mic (l. Făgăraș) ajutat și de un vânt puternic, a nimicit abia numai într'un sfert de ceas și clădirile altor 13 economi. Au ars și 3 case, precum și mai multe animale de casă: 2 boi mari, 7 bivolițe și mai mulți porci și oi. Era numai o mare de flăcări și suluri groase și negre de fum să ridica în sus și împrăștiau frica și groaza în toate părțile. Vaietele și strigătele femeilor, copiilor și altor oameni măreau groaza. A sosit mai târziu ajutor la stins și din satele vecine. Paguba să urcă la mai multe zeci de mii coroane.

Nu să știe încă în deajuns, care a fost pricina focului. E destul, că oamenii cei atinși de nenorocire au ajuns în mare strâmtoare. Inimile bune și cuprinse de iubirea creștinească vor sări într'ajutor celor nenorociți.

— **Ustrednă banca úcastinny spolk.** (Banca centrală societate pe acții, Budapesta, V. Sas-utca. 24.) Unica bancă națională pe piața din loc, — care fuzionând cu »Banca centrală a casselor de păstrare boeme din Praga, — și a estins terenul, de afaceri peste Croația, Slavonia, Bosnia

și provincii de lângă malul mării, servind institutelor cu credit de rescompt culant. Provede diferite afaceri industriale cu material financiar, reescomptează rimesele firmelor mari, și deoarece se ocupă cu toate transacțiile cari țin de bransa finanțiară, este în poziția de a satisface de toate părțile cliențurii sale. Ultima adunare generală, a mai ales de membru în direcțiune, pe dnii Sava Raicu secretarul Victoriei din Arad, Lazar Milosev directorul esecutiv al institutului de credit central din Neoplanta și pe Szlavko Osbolt dela banca de reescompt din Brod.

Stărpirea insectelor stricăcioase.

Pe temeiul art. de lege XII. din 1894 despre poliția de câmp se orânduiește, că toți proprietarii de pământ și arândași sunt îndatorăți:

1. ca înainte de a da pomii în muguri, dar cel mai târziu până la sfârșitul lunii Martie, să curețe grădinile, viile, măierștile și pometurile de omidele stricăcioase, să nimicească cuiburile de omide, ouăle fluturilor arzându-le. Tot astfel au să urmeze și față de gândacii de Maiu, când aceștia să ivesc în număr mare.

2. să examinează cu băgare de seamă merii și altoii de meri aflători în grădini, în vii, pe câmp sau în fânațe, și când vor vedea pete albe lănoase fie pe trunchiul, fie pe crengile pomului ca semn, că pe pom să află păduchile de sânge, să facă fără zăbavă arătare la primărie, respective la reprezentantul poliției de câmp, care e îndatorat să ia măsuri de estirpare.

3. să nimicească cuiburile de vespi de pe teritorul proprietății sale:

4. să facă îndată arătare, dacă pe teritorul comunei s'au ivit muștele columbace; vermele tare (drót féreg); lăcustele de Maroko, sau italiene; gărgărițele; musca de Hessa cu picioare vârgate; gândacul ghebos (Fructkäfer); țigărarul (Traubenwicler), omida de pământ și apionul de trifoiu.

5. Indrumarea despre cum să se procedă la nimicirea acestor iusecte se capătă în mod gratuit dela primărie.

6. Ducerea la îndeplinire a acestor orânduiești este cu rigoare controlată, și cei cari nu se vor supune lor vor fi constrânși (siliți) să plătească din al lor cheltuelile cu nimicirea ce se va face de autoritatea respectivă, și afară de aceea vor mai avea în înțelesul §-ului 95 al legii să plătească și o pedeapsă de 100 cor. și eventual vor fi osândiți și la închisoare.

Punem la inima celor pe cari îi privește aceste orânduiești.

Sibiu, 27 Febr. 1920.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“.

Pant. Lucașa
prezid.

Vic. Tordășianu
secretar.

POȘTA REDACȚIEI.

Dlui I. N. N. — București. Am primit cu plăcere cele trimise. Astăzi pleacă în lume. Celelalte lucruri încă s'au regulat. Te vedem bucuos în casele și curțile „Olteanului“ nostru. Sincere mulțumite și călduroase salutări.

„Anunț de căsătorie“. La noi în Redacție au sosit epistole.

Dlui I. S. G. — Lisa. Cele dorite de a să ști, să pot afla ori și când în persoană la Redacția noastră.

EDITOR-PROPRIETAR și REDACTOR RESP.
CONSTANTIN POPP.

Nr. 431—1910.

not.

Publicațiune.

Din partea subscrisei primărie comunale din Tohanul vechiu să publică, cumcă casele de crâșmă constatatoare din o boltă, două localuri pentru crâșmă, o sală mare, șapte odăi pentru oaspeți, locuință pentru arândatore, o culină, cu cuptor de pâne, un cântar sutimal (pentru greutate mari și vite) și un grajd, în **20 Martie a. c. la 11 oare a. m.** să va da în arândă pe trei ani decursivi, începând dela 1 Iulie a. c., pe calea licitațiunei publice cu oferte verbale și în scris, ce se va ținea în cancelaria notarială.

Prețul strigărei e 2300 cor. pe lângă un vadiu de 10 procente.

Condițiunile detaliate de licitare să pot vedea la oficiul pretorial din Bran (Törösvár) și la subscrisa primărie comunale, în oarele oficioase.

Tohanul vechiu, în 1 Martie st. nou 1910.

Primăria comunală:

Nicolae Crăciun,
not. com.

Nicolae Gabor,
primar subst.

Să caută o comună fruntașă, unde s'ar afla un local potrivit pentru crâșmă și boltă de dat în arândă cât mai curând. Informațiuni să dau la administrația foaiei noastre.

POPORUL SĂ JUDECE!

De oarece glasul poporului e glasul lui Dumnezeu, de aceea și judecata poporului poate fi cea mai dreaptă. În ziua de azi, cu progresul și cultura înaintată, știința medicală știe să dea ajutoare sigure chiar și contra acelor dureri, cari în timpurile străvechi nu s'au putut nici decum vindeca și e de mare însemnătate, cum cugetă poporul despre ori și care mijloc de vindecare. Sunt de pildă o mare multime de mijloace, cari sunt întrebuițate pentru vindecarea celor mai chinuitoare boale, precum: gută, reumatism (răceli), junghiuri, durerile de spate și șira spinărei ș. a. dar în întreaga țară și chiar și dincolo de granița țării poporul a aflat de cel mai bun și mai folositor preparatul numit

KRIEGNERS REPARATOR

(Spiritus petrae camphoratus) cel mai potrivit mijloc contra gutei și reumatismului, și e chiar adevărat, că acest Reparatör Kriegner e destinat special pentru vindecarea gutei, reumei, junghiurilor ș. a. Vindecă pe deplin, că ceie folosesc acest remediu (mijloc) nu pot mulțumi din destul. În multe mii de scrisori de mulțămire stă scris, că Reparatörul Kriegner chiar dela întâia folosire, vindecă nu numai boalele de gută, reumă și acelea provenite din răceală, ci ajută de minune și pentru picioarele, degetele, nasul și urechile degerate.

Că Reparatörul Kriegner e într'adevăr cel mai potrivit mijloc de vindecare o dovedesc în mod strălucit probele făcute la spitalul Sanct-Rochus din Bpesta, unde din 126 bolnavi 129

s'au vindecat pe deplin.

La gută, reumatism, dureri reumatice de cap și asemenea morburii nici un alt mijloc nu poate da rezultate atât de mulțămitoare. De zeci de ani să folosește acest remediu și unde e nevoie de o fricționare alinătoare și vindecătoare numai acest mijloc îl recomandăm. Că nici nu să află o descoperire (invenție) care să vindecă durerile chinuitoare cu o mai mare siguranță ca Reparatörul Kriegner. O sticlă mică costă 1 cor., o sticlă mare 2 cor., dar trebuie avut grijă, că sunt și contrafaceri (altele rele) de cari mulți pot fi amar înșelați. E tare potrivit (dacă mai mulți la olaltă) comandă prin poștă 5 sticle mici cu 5 cor. sau 3 sticle mari cu 6 cor. cu rambursă, și mai ușor e dacă să trimiți banii înainte la firma:

Farmacia KRIEGNER Bpesta VIII, piața Calvin,

unde zilnic să expediază acest remediu în toată lumea.

O PREȚIOASĂ
Carte gratis de tot și **francată**

închisă în plic primesc toți aceia, cari să adresează la noi. Jerifa aceea pentru aceea o aducem ca să atragem atenția oamenilor cari sufer, că aplicarea curentului electric are o influință binefăcătoare. Mulți bolnavi încă nu știu cumcă aplicarea curentului electro-galvanic este cel mai potrivit mod de vindecare contra slăbiciunilor generale nervoase, boalele reumatice secrete de stomac, nevralgiile dureri de cap și de spate, amețeli, văjăeli în urechi, precum și totfelul de simptome de neurastenie și isterie, podagră, sgârçiri, și alte multe boale feminine, să tractează pe calea cea mai naturală cu ajutorul electricității.

Cărțica care nu e catalog de prețuri, ci e o înștiințare de știință, care să poate ușor înțelege și e scrisă în limbă populară, așa dară pentru ori și cine e potrivită, și tuturora să trimită

gratis și francată

în covertă, fără nici un obligământ de plată, celor interesați, cari o cer în persoană sau prin scrisoare, provocându să la acest anur prin

„ELECTRO-VITALIZER“
orv. rendelő-intézet
Budapest

Semmelweis u. 4. félem. 51.
Rendelő órák: hétköznapokon 10—1-ig és 3—6-ig,
vasár- és ünnepnapokon 11—1-ig.

Scrisoare pentru cartea gratuită.

Az „Electro-Vitalizer“
orv. rendelő-intézet

Budapest Semmelweis u. 4. félemelet. 51

Vă rog să-mi trimiteți gratis și portul franco în covertă închisă opul:

„Modul de vindecare modern electric“
(Modern Villamos Gyógymód)

Pentru muieri carte separată.

Nume:

Adresa:

ANUNCIURI, INSERAȚIUNI
și RECLAME

se primesc cu prețuri reduse la administrația foaiei „Olteanul“ în Făgăraș la tipografia C. Pop.

TIPOGRAFIA și LIBRARIA
POPORULUI

Făgăraș, Vár-ter Nr. 46, (casele I. Peia).

(Vis-a-vis de Magistratul orășănesc.)

Esecută totfelul de tipărituri, dela cele mai mici până la cele mai mari, ca: registre, testimonii, chitanțe, citațiuni, cataloage, anunțuri, broșuri, opuri, circulare, invitări, programe, bilanțuri, acții, conturi, blanchete, note, prețuri curente, cuverte, epistole, ord. de dans, bilete de logodnă, de cununie, diferite cărți de vizită, bilete funebre etc. etc. din care se află un asortiment bogat, la cerere și în colorii, cu prețurile cele mai moderate.

La tipografie se află pentru ambele confesiuni tot felul de tipărituri oficioase pentru agendele bisericesti și scolare; cărți de școală și de literatură populară, recvizite de scris, etc

Comandele din afară se efeptuesc repede.

Sprrijiniți instituțiunile românești!

Cu stimă

CONSTANTIN POPP,
proprietar de tipografie.